

Мулярчук Інна

ННІ іноземної філології ЖДУ

Рік навчання: VI курс (1 рік магістратури)

Наукові інтереси: корпусна лінгвістика, соціо- та прагмалінгвістика

Тема презентації: Морфологічні, семантичні та функціональні особливості англійської ‘get-passive’ конструкції (на матеріалі British National Corpus)

Науковий керівник (консультант): кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації і прикладної лінгвістики Жуковська Вікторія Вікторівна

МОРФОЛОГІЧНІ, СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ «GET-PASSIVE» КОНСТРУКЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ BRITISH NATIONAL CORPUS)

Ключові слова: англійське дієслово, пасивні граматичні форми, периферійні граматичні конструкції, конструкція ‘get-passive’

Key words: English verb, passive forms, peripheral constructions, ‘get-passive’ construction

Słowa kluczowe: angielski czasownik, pasywne formy gramatyczne, gramatyczne konstrukcje peryferyjne, konstrukcja ‘get-passive’

Вивчення місця пасивної форми з ‘get’ у системі граматичних форм пасивного стану англійського дієслова займає важливе місце у сучасних лінгвістичних студіях. Ця граматична форма привертала увагу багатьох лінгвістів (Б.І. Роговська (1967), Б.О. Ільш (1971), І.П. Іванова (1981), А. Доунінг (1996), Р. Картер (1999), Г.А. Вейхман (2002), Дж. Пакік (2009), Д. Томпсон (2012) та ін.). Незважаючи на наявність наукових розвідок, присвячених різним аспектам пасивної форми з ‘get’, все ще залишається низка питань, що потребують подальшого вивчення. Зокрема на увагу заслуговують питання, пов’язані з особливостями реалізації морфологічних форм ‘get-passive’ у сучасному англійському мовленні, семантики дієслівного компоненту структури, а також функціонування цієї конструкції у текстах різних стилів.

Мета наукового дослідження полягає в аналізі морфологічних, семантичних та функціональних особливостей ‘get-passive’ конструкції у сучасній англійській мові. Необхідність ґрунтовного аналізу системних та функціональних характеристик ‘get-passive’ викликана відсутністю досліджень із зазначеної проблематики, виконаних із залученням корпусних даних. Крім того, спираючись головним чином на реальний «живий» мовний матеріал, а не на мовну інтуїцію та інтроспекцію, здійснене корпусно-базоване дослідження дозволяє абстрагуватись від суб’єктивності аналізу досліджуваного мовного матеріалу і наблизитись до об’єктивного вивчення зазначеної пасивної форми.

Методи дослідження визначені поставленими метою та завданнями, специфікою об'єкта дослідження і мають комплексний характер. Під час роботи було використано загальнонаукові (абстрагування, узагальнення, формалізація, аналіз, синтез) та лінгвістичні методи: дескриптивний, дистрибутивний, контекстно-семантичний аналізи для опису структурно-семантичних особливостей аналізованих одиниць та для оцінки впливу контексту на їх семантику, зіставний метод спрямовано на виявлення схожості та розбіжності між пасивними конструкціями 'be-passive' та 'get-passive'. Крім того, працюючи з корпусом, було використано метод корпусного аналізу дослідження мовного матеріалу.

Новизна наукового дослідження у тому, що в ньому вперше здійснено системний аналіз морфологічних, семантичних і функціональних характеристик 'get-passive' конструкції у текстах різних жанрів на основі Британського національного корпусу, а також запропоновано власну тематичну класифікацію дієслівного компонента 'get-passive' конструкції.

Категорія стану є досить специфічною граматичною категорією в англійській мові, оскільки стан не відображає безпосередні ознаки вказаного процесу, а вказує лише на оцінку мовця щодо цієї дії, що в структурному аспекті можна розглядати як вираження взаємовідносин між дією (присудком), її суб'єктом (підметом) та об'єктом (додатком) [1; 6; 14; 15].

Активні форми дієслова є слабкими, немаркованими членами протиставлення, а пасив є сильним членом опозиції, маркованим за допомогою допоміжного дієслова 'to be' (чи дієслів 'to get', 'to become') і Participle II (дієприкметника другого повнозначного дієслова) [17; 18]. Говорячи про форму пасивного стану, у сучасній англійській мові традиційно вважається конструкція 'be'+ past participle, однак вона не є єдиною формою вираження пасивного стану [4; 15; 16; 18]. Однією із периферійних пасивних конструкцій є 'get-passive', що набула особливо широкого вжитку за останні десятиліття. Існує декілька точок зору з проблеми тлумачення поняття 'get-passive'. П. Колінс зауважує, що 'get-passive' є «периферійною пасивною структурою ('fuzzy set')» [9], а Р. Картер та М. МакКарсі характеризують явище 'get-passive' як таке, що важко вписати в будь-яку структурну конфігурацію [8; 11; 12; 17]. П. Колінс класифікує 'get-passive' за п'ятьма типами [9]: центральний або головний (central), психологічний (psychological), зворотній (reciprocal/reflexive) та шаблонний або стереотипний (formulaic) тип пасиву.

Дослідження морфологічних, семантичних і функціональних характеристик пасивної конструкції з 'get' відбувалося у три етапи. На першому етапі дослідження було здійснено вибірку всіх словозмінних форм пасивної конструкції з 'get' з корпусу BNC [19] та проведено аналіз повноти реалізації її словозмінної парадигми. Отримані данні засвідчили, що компонент 'get' конструкції вживається у корпусі в таких словозмінних формах, як 'got', 'getting', 'gotten', 'gets' та власне 'get', з них 94823 випадки вживання 'get + V_{en}', 89430 – із 'got + V_{en}', 19306 – 'getting + V_{en}', 7447 – 'gets + V_{en}' та 2 – 'gotten + V_{en}'. Наприклад: *Hundreds of people **get killed** every year*

using faulty domestic electrical appliances,' he'd warned.' [BNC:A70]. Таке частотне вживання словоформи 'get' у теперішньому часі зумовлено з одного боку, характерною рисою 'get-passive', а саме експресивністю, що стосується власне людини, тобто вживаючи 'get-passive' у такому контексті мовець направляє значення дії, її результат на себе або на групу людей, а з іншого боку, жанрово-стилістичним варіюванням пасивних конструкцій, оскільки дані свідчать, що форма 'get-passive' найчастіше вживається у спонтанному мовленні, де превалує теперішній час.

Другий етап розвідки був присвячений вивченню особливостей функціонування 'get-passive' конструкцій у текстах різних жанрів. Нами було здійснено аналіз дистрибуції досліджуваних конструкцій у текстах різних жанрів та висвітлено характеристики, що спричиняють таке вживання. Результати дослідження свідчать, що найпоширенішими пасивні конструкції з 'get' є у текстах розмовного стилю, де відносна частота вживання цієї словоформи становить 1759 випадків. Поширеність такого вживання 'get-passive' зумовлена, передусім природою 'get-passive', що передає живе, відкрите спілкування. Наприклад: *It's also tied to the fact that were, we have less money than we used to because of the introduction of Poll Tax, it is tied to that cos we are constrained but, erm that's the kind of thing that we **get brought** into to support ...* [BNC: D95]. На користь цього припущення свідчить і розмаїття розмовних жанрів, в яких зареєстровано вживання 'get-passive'. Так, зазначена словоформа вживається у текстах жанру «мовної консультації» ('consultary'), «інтерв'ю», у текстах на юридичну та соціологічну тематику. На другому місці за частотою вживання 'get-passive' є тексти художньої літератури, в яких було зареєстровано 1244 випадки. Вказана словоформа зафіксована в трьох основних жанрах художнього стилю: літературній драмі, прозі та поезії. Унаочнимо вищесказане: *This is a this is a question we very often **get asked**, why do they sell a thirteen amp fuse with a thirteen amp plug if it only wants a five amp in?* [BNC: FUU]. Головна роль у художніх творах зазвичай відводиться саме формі висловлювання, де 'get-passive' позначає емоційну відповідь, передає настрій, враження героїв, вживається для створення яскравих мовних засобів та передає атмосферу твору. Третє місце за поширеністю вживання 'get-passive' займає сфера масової літератури, що представлена газетами та журналами. Наприклад: *Many of us **got caught** this way years ago, but I don't think yarns for weaving are sold at Knitting Shows anymore – at least I haven't heard the complaints that I used to do* [BNC: CK3]. Під час дослідження було зафіксовано 905 випадків вживання 'get-passive', а саме 468 – у журналах та 437 – у газетах. 'Get-passive' у публіцистичному стилі передає ефект спонтанності. Інколи автор навмисне вживає 'get-passive' замість 'be-passive', щоб привернути увагу читача, адже 'get-passive' є динамічнішим, хвилюючим за своєю семантикою. Щодо вживання 'get-passive' в академічному стилі, то кількість словоформ у текстах цього стилю є набагато меншою, порівняно з 'be-passive'. Проте, навіть у цій сфері пасивні форми з 'get' зареєстровані у 193 випадках. Отже, Отже, конструкція 'get-passive' поступово розширює сферу

свого вживання та реалізуючи більшу кількість словозмінних форм. Маючи найбільшу частотність у текстах розмовного стилю, вона зустрічається в текстах публіцистичного та офіційно-ділового стилів.

Третій етап передбачав здійснення тематичної класифікації дієслівного компоненту конструкції, вираженого дієприкметником минулого часу – неособовою формою англійського дієслова, що має властивості дієслова та прикметника. Здійснена класифікація дієслівного компоненту включає п'ять тематичних груп: група дієслів на позначення фізичної дії на предмет, дієслова на позначення початку і завершення дії, на позначення зміни чи збереження стану, дієслова миттєвої дії та дієслова комунікації. На першому місці за частотою вживання є тематична група дієслів на позначення фізичної дії на предмет, до якої належать такі дієслова як 'help', 'read', 'do', 'make', 'take', 'involve', 'work', 'lay', 'pick', 'carry', 'send', 'fire', 'suck', 'paint', 'write', 'destroy', 'find'. Аналізована група налічує 778 слововживань (35% від загальної кількості слововживань). Ми вважаємо, що однією із причин такої поширеної сполучуваності 'get' з дієсловами фізичної дії на предмет є концентрування уваги мовця власне на предметі, над яким виконується дія. Унаочнимо вищесказане: *I got thrown across the room and everything went white. It was painful and very terrifying* [BNC: CH1]. Друге місце за поширеністю слововживань у корпусі зайняли 'get-passive' конструкції із дієсловами миттєвої дії. У зазначену групу ми віднесли наступні дієслова: 'pay', 'hit', 'break', 'catch', 'fire', 'kick', 'knock', 'trap', 'kill', 'throw' та 'push', що налічує 663 одиниці, що становлять 30%. Наприклад: *And they've all got the same moves when they get hit as well, all the same ... Er ... What you holding that over my trousers for?* [BNC:KP4]. Наступним кроком нашого дослідження є аналіз тематичної групи дієслів на позначення початку і завершення дії. До цієї групи дієслів ми віднесли 'start', 'die', 'lose', 'finish' та 'stop', що разом нараховує 411 слововживань у корпусі (18%). Розглянемо такий приклад: *You know that period between all the workers getting started and the women coming out to do their marketing* [BNC:FAP]. За результатами розвідки, 'get-passive' частіше вживається із дієсловами початку дії, особливо раптового незапланованого початку, ніж із дієсловами завершення, серед яких: 'stop' та 'finish'. Продовжимо аналізувати сполучуваність дієслова 'get' із дієсловами на позначення зміни чи збереження стану, а саме: 'change', 'stress', 'fall', 'elect', 'mix' та 'pass'. Загальна кількість слововживань становить 209 одиниць (10%). Наприклад: *Tessa and Adam's character Frank finally get divorced in the next series, in a magnificent old Russian church in St Petersburg* [BNC:CH5]. У світлі вищесказаного можемо зробити висновок, що 'get-passive' яскравіше показує зміну стану чи дії, у порівнянні із 'be-passive', оскільки виражає власне процес переходу з одного стану в інший, передає динамічність подій. Остання тематична група представляє дієслова комунікації, а саме: 'ask', 'tell', 'publish', 'report', 'mention', 'call', 'promote', 'treat' та 'interview'. Їх сумарна частота становить 161 слововживання (7%). У нашому дослідженні ми приділили особливу увагу групі

дієслів вербальної комунікації, наприклад: *They also **get asked** if they bite or kick. They don't* [BNC: K27]. *Second, we will need to understand that the most powerful stories **get told**, not in books and newspapers, but in the everyday world of work* [BNC: FAH]. В аналізованих текстах було відібрано дієслова, які мають в основі значення одне й те ж саме поняття – поняття мовлення і найчастіше ‘get-passive’ вживається із дієсловом, що власне повідомляє (to tell). Під час невимушеної розмови, мовець зазвичай є більш емоційним, що й спричинює вживання динамічних пасивних конструкцій, де увага акцентується власне на дії.

Взявши до уваги прагматичне навантаження досліджуваних конструкцій у контексті, поділяємо конструкції з ‘get-passive’ на 3 групи: позитивні, негативні та нейтральні, в залежності від їхнього семантичного наповнення. Встановлено, що ймовірність використання форм з ‘get’ підвищується з підсиленням негативного результату та несхвалення. Крім того, наявність у реченні заперечення робить вживання ‘get’ більш виправданим. Привертає увагу той факт, що для багатьох речень з ‘get-passive’ характерна несхвальна оцінка. Наприклад: *Make sure you're waiting. If you **get carried** away with your shopping and turn up late, I won't hang around, I'll just leave without you* [BNC:JXS].

Отже, здійснений аналіз морфологічних, семантичних та функціональних характеристик ‘get-passive’ конструкції на основі корпусних даних свідчить, що ця конструкція є периферійною пасивною конструкцією, що найчастіше вживається у розмовному мовленні сучасної англійської мови, хоча і набуває все ширшого поширення в інших сферах комунікації. ‘Get-passive’ конструкції мають обмежену сполучуваність із дієсловами, найчастіше вони вживаються із дієслова миттєвої дії для передачі динамічності та можуть мати негативну конотацію за своїм семантичним наповненням.

Перспективою наукової роботи є аналіз генези периферійних граматичних конструкцій англійської мови, зокрема вивчення пасивної конструкції з ‘get’ у діяхронічному аспекті з використанням історичних корпусів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вейхман Г. А. Новое о грамматике современного английского языка / Г. А. Вейхман. – М.: Астрель, АСТ, 2002. – 544 с.
2. Жуковська В.В. Вплив семантики дієслова на реалізацію його морфологічних і синтаксичних характеристик // Гуманітарний вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. – Серія: Філологічні науки. – ЧНУ, 2007. – С.89-92.
3. Иванова И. П. Теоретическая грамматика современного английского языка / И. П. Иванова, В. В. Бурлакова, Г. Г. Почепцов. – М.: Высшая школа, 1981. – 285 с.

4. Ильиш Б. А. Строй современного английского языка / Б. А. Ильиш. – Л.: Просвещение, 1971. – 365 с.
5. Мулярчук І. М. Порівняльна характеристика пасивних конструкцій із ‘be-passive’ та ‘get-passive’ (на матеріалі British National Corpus) // Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих учених (28 квітня 2015 р.) / за заг. ред. к. п. н., доцента Кажан Ю. М. – Маріуполь: МДУ, 2015. – Частина II. – 206 с.
6. Хаймович Б. С. Теоретическая грамматика английского языка / Б. С. Хаймович, Б. И.Роговская. – М.: Высшая школа, 1967. – 298 с.
7. Butler. J. Get-passives, Raising, and Control / J. Butler, C. A. Cameron, G. Tsoulas. – Oxford: Oxford University Press, 2006.
8. Carter. R. The English get-passive in spoken discourse: description and implications for an interpersonal grammar. English Language and Linguistics / R. Carter, M. McCarthy. – Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – 58 p.
9. Collins C. Get-passives in English. World Englishes, 15(1) / C. Collins. – 1996. – 80 p.
10. Downing A. The semantics of get-passives. Functional descriptions: theory in practice, ed. by Ruqaiya Hasan, Carmel Cloran, and David Butt / A. Downing. – Amsterdam: John Benjamins, 1996 – 220 p.
11. Fleisher N. The origin of passive GET. English Language and Linguistics, 10(02) / N. Fleisher. – 2006. – 260 p.
12. Givón T. The Rise of the English GET-passive. Voice: Form and Function, ed. by Barbara Fox and Paul Hopper / T. Givon, L. Yang. – Amsterdam: John Benjamins, 1994. – 200 p.
13. Puckica J. Passive Constructions in Present-Day English / J. Puckica. – Language. – 2009. – 250 p.
14. Rayevska N. Modern English Grammar / N.Rayevska. – К.: Kiev State University Publishing House, 1967. – 194 p.
15. Reed L. Get-Passives / L. Reed. – The Linguistic Review. – 2011. – 84 p.
16. Sasaki K. The Semantics of Get-Passives / K. Sasaki. – Journal of the Faculty of International Studies, Utsunomiya. – 1999. – 127 p.
17. Thompson D. Getting at the passive: Functions of Passive-Types in English / D. Thompson. – 2012. –168 p.
18. British National Corpus (1980-1993) – Режим доступу: <http://corpus.byu.edu/bnc>
19. McIntyre Andrew. English get-passives, middle voice and causative passive ambiguities / A. McIntyre. – Режим доступу: <http://www3.unine.ch/repository/default/content/sites/andrew.mcintyre/files/shared/mcintyre/getpass.genf.pdf>